

Abstrakt

Tato dizertační práce je zaměřena na jedno z nejaktuálnějších témat v oblasti mezinárodní pracovní migrace, a tím je problematika využití vzdělanostního potenciálu vysoce kvalifikovaných zahraničních pracovníků na trhu práce v hostitelské zemi, především pak míra jejich převzdělanosti. Věnuje se konkrétně situaci na českém trhu práce v období let 2009 až 2016. Díky přístupu k unikátní sadě neveřejných statistických dat se v českém prostředí jedná o jeden z prvotních kvantitativně zaměřených empirických výzkumů v této oblasti, doplněný o kvalitativní aspekty analýzy.

Výsledky výzkumu ukazují, že míra využití vzdělanostního potenciálu těchto pracovníků na českém trhu práce se na nejobecnější úrovni pohybuje okolo 70-80 %, přičemž podíl i počet převzdělaných pracovníků od roku 2009 stoupá. Rozdíly v míře převzdělanosti se pak zásadně liší mezi zahraničními pracovníky na úrovni jednotlivých občanství.

Výsledná míra převzdělanosti vysoce kvalifikovaných zahraničních pracovníků je na českém trhu práce způsobena především širšími sociálními a ekonomickými faktory. Je to zejména nízká vertikální mobilita vysoce kvalifikovaných zahraničních pracovníků na trhu práce – pro uplatnění jejich vzdělanostního potenciálu je zásadní pozice, kterou na českém trhu práce při svém příchodu obsadí. Podstatné jsou i další charakteristiky trhu práce, jako je například míra nezaměstnanosti nebo odvětvová struktura. Až druhotný vliv mají demografické a sociální charakteristiky daného pracovníka, v kombinaci s integrační strategií, kterou na trhu práce volí.

Na tyto skutečnosti jsou českou státní správou reagovány nedostatečně. Opatření s cílem dostat na český trh práce vysoce kvalifikované zahraniční pracovníky sice existují, ale směřují zejména „ven“, s cílem přilákat na vysoce kvalifikované pozice tyto pracovníky ze zahraničí. Tyto snahy tak opomíjejí vysoce kvalifikované zahraniční pracovníky, kteří jsou na českém trhu práce již aktivní, a nepřímo tak udržují a posilují současný stav, kdy část zahraničních pracovníků nachází uplatnění v pozicích, které neodpovídají jejich kvalifikaci.

Úvod práce tvoří popis kontextu a opodstatnění zvoleného tématu, které je posléze ukotveno v teoretickém a metodologickém rámci. Základ práce tvoří čtyři tematicky propojené články, vydané jak v odborných časopisech, tak i jako součást monografie. Závěr práce tvoří shrnutí výsledků výzkumu, které je doplněno o doporučení v oblasti jak dalších výzkumných aktivit, tak i v oblasti řízení oblasti mezinárodní migrace a integrace v Česku.